

A jelölt kódszáma:

Državni izpitni center

P 2 2 2 A 1 0 3 1 1

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. feladatlap

Nem művészi szöveg elemzése

2022. augusztus 24., szerda / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz két értékelőlap is mellékelve van.

A nem művészi szöveget tartalmazó perforált lapot a jelölt ki is tépheti.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELŐLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi!

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon és az értékelőlapon!

A feladatlap 19 feladatot tartalmaz, és összesen 60 pont érhető el. A feladatlapban a feladatok mellett feltüntettük a lehetséges pontszámot is.

A megoldásokat írja olvashatóan, a nyelvtani és a helyesírási szabályoknak megfelelően, írott betűkkel az erre kijelölt helyre! Csak golyóstollat vagy töltőtollat használhat. A feleletválasztós feladatoknál – ha a feladat utasítása nem kívánja másképp – csak egy betűjelet karikázzon be! Az esetleges rossz megoldást húzza át, majd válaszát írja le újra! Az olvashatatlan megoldásokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 3 üres.

Melléklet az 1. feladatlaphoz

1. szöveg

1.1. A Jakab-napi vásár fontos eseménynek számított a Dobronakiak életében, ezért a régi idők emlékére 2015-től ismét minden évben megszervezik az egész napos vásárt és búcsút. Az esemény nemcsak a helybelieket csalogatja a helyszínre, hanem a szomszédos falvakból, sőt még a távolabbról érkezőket is. Valamennyien szívesen részt vesznek a reggeli szentmisén, aztán kimennek a kirakodóvásárra, ahol különféle kézműves és népművészeti termékeket lehet venni. A vásári forgatagot a népviseletbe öltözött emberek is különlegessé teszik.

1.2. Dobronak már a múltban ismert volt vásáraitól. Régi iratokból tudjuk, hogy a településnek két vására is volt. Az első, kisebb jelentőségű vásárt az úrnapja ünnepét követő hétfőn tartották, ezen többnyire haszon- és háziállatokat adtak-vettek a gazdák.

1.3. A központi vásárt július 25-én, Szent Jakabnak, a plébánia védőszentjének napján tartották. Ebből ered az elnevezése is. Az egész napos vásár a plébániatemplom környékén zajlott. A sátrakban ruhákat, szövetet, kelmét, lábbelit, valamint különféle háztartási portékákat – cserépedényeket, kosarakat, fakanalakat, szitákat, gyúródeszkákat, sodrófákat, továbbá fagereblyéket, favillákat, láncokat, köteleket, sőt még répamagot is – kínáltak. A gyermekekről sem feledkeztek meg, őket leginkább a játékokkal, a mézesbábokkal és színes cukorkákkal megrakott sátrak érdekelték. De a vásártéren felállított „*ringlispil*” (kórhinta) is a gyerekek örömét szolgálta. Ezen a napon a környékbeli kocs mákban mulattak, vigadtak az emberek, énekeltek és táncoltak.

1.4. A vásárokon termékeikkel jelen voltak mind a helybéli, mind a messziről érkező kézművesek is. Egy 1831-ből származó feljegyzésben olvasható, hogy a vásáron részt vettek olyan településekről, mint Csáktornya, Stridó (Štrigova), Prelog, Körmend, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Lendva, Radgona, sőt Karintiából is érkeztek árusok.

1.5. A Jakab-napi vásár idővel (a második világháború után) teljesen megszűnt, csak búcsút tartottak ezen a napon. A helyiek kezdeményezésére azonban néhány éve felelevenítették e szép hagyományt, amelyen kézműves és népművészeti termékeikkel részt vehetnek mind a helyi, mind az idegen kézművesek. Az újra megszervezett kézművesvásár kínálata évről évre bővül: mézeskalács, csuhéból készült használati és dísz tárgyak, fából készült bútorok, ékszerek, kerámia, helyi és környékbeli portékák, illatozó kürtőskalács, lángos... Sőt, szemet gyönyörködtető látvány a vásári forgatagban megpillantani a népviseletbe öltözött felnőtteket és gyerekeket, akik megidézik dédanyáink világát.

(Népújság, 64. évfolyam, 26. szám, 2020. június 2., 15.)

2. szöveg

2.1. Dobronak, az egykori mezőváros és a muravidéki magyar közösség második legnagyobb települése, gazdag múltra tekint vissza.

2.2. Néprajzi vonatkozásban a település a Hetéshez kapcsolódik. A helybeliek viszont nem nagyon tartják magukat hetésieknek, kultúrájukkal mindig a magyarok lakta vidék egyetlen városi rangú településéhez, Lendvához igazodnak.

2.3. Az írott források 1324-ben említik először, az alsólendvai Bánffyok birtokaként. Az említett főúri dinasztia tagjai egészen a család kihalásáig, 1644-ig voltak a település földesurai. Már 1389-től mezővárosként emlegetik, ami akkoriban átmenetet jelentett a falu és a város között. Mezővárosi jellege vásártartási és vámszedési joggal is felhatalmazta a települést.

2.4. A 18. század második felében Dobronak volt a vidék fazekasságának központja: az 1773-ban összeírt 83 iparosból 72 fazekas volt, számuk a lakosság közel felét jelentette.

2.5. A települést a 19. században négy megyei rangú közút érintette, így nem véletlen, hogy országos vásárait nagyon sokan felkeresték.

2.6. Egy 1334-ben keletkezett összeírás említi először Dobronakon Szent Jakab templomát, ami a mostani szakrális épület legkorábbi elődjének tekinthető. A templom az 1747-es nagy tűz következtében leégett, és azt követően közel fél évszázadon át egy szegényes faépület szolgálta az egyházi célokat. A mai épületet a templom és plébánia kegyura, Esterházy (II.) Miklós herceg az egyház és a hívők segítségével építette meg. A második világháborút követően újabb átalakításra került sor, a templom tornyát megemelték, ezzel a Szent Jakab-templom elnyerte ma is látható formáját.

(Göncz László 2009: *Barangolás a Muravidéken*. Lendva: MNMI. 11–13, 19–20.)

Üres oldal

Figyelmesen olvassa el a mellékelt szöveget, majd oldja meg az alábbi feladatokat!

1. Írja le, honnan tudjuk, hogy az első szöveg egy újságban, a második pedig önálló kiadványként jelent meg!

(2 pont)

2. Írja ki azt a szószerkezetet, amely megfelelő témamegjelölő címe lehetne az 1. szövegnek!

(1 pont)

3. Fogalmazza meg, mi a szerepe az 1.1. szövegnek!

(1 pont)

4. Egészítse ki a mondatokat a 2. szöveg alapján!

A szöveg szerzője _____ . A könyv _____
(mikor?)
jelent meg _____ , a címe pedig _____
(hol?)

(2 pont)

5. Fogalmazza meg, mi a szerepe a 2. szöveg esetében a keretnek!

(1 pont)

6. Igazak (I) vagy hamisak (H) a szövegekre vonatkozó állítások? Karikázza be a megfelelő betűjelet!

Dobronak mindkét vásárának ideje egy-egy ünnepnaphoz kötődött.	I	H
A két vásár tiszteletére mindenki ünneplőbe öltözik.	I	H
A vásárra érkezők templomba is mentek.	I	H
A 19. században Dobronak lakosságának több mint fele fazekas volt.	I	H
Az utolsó átalakítás során ügyeltek arra, hogy a templom megőrizze eredeti magasságát.	I	H

(5 pont)

7. Írja a vonalra annak a résznek a számát, amelyikből megtudja, hogy:

- a vásárban cipőt is árultak. _____
- nem dobronaki árusok is részt vehetnek ma a rendezvényen. _____
- a Szent Jakab-templom egy természeti katasztrófa áldozata lett. _____

(3 pont)

8. Írja ki az 1.3. részből azokat a vásári portékákat, amelyeket a régi vásárokon a faárus sátrában kapni lehetett!

(2 pont)

9. Írja ki a 8. feladatban felsorolt szavak közül azokat, amelyek nem összetettek! Egy-egy mondatban magyarázza meg, mire használják őket!

(3 pont)

10. Adja meg egy mondatban a *búcsú* főnév szövegbeli jelentését (1.1. rész), majd írjon egy mondatot a szó másik jelentésével!

H

Szövegbeli jelentés: _____

Mondat a másik jelentéssel: _____

(3 pont)

11. Írja ki a szövegből a következő szerkezet szinonimáját!

hívja a rendezvényre (1.1. rész) _____

Írja a vonalra, melyik mássalhangzótörvény érvényesül a kiírt szerkezet igéjében!

(2 pont)

12. Egészítse ki a mondatokat a szöveg alapján! Írja a vonalra az összetett mondat fajtáját!

A vásáron részt vevő települések listájáról úgy szerezhethünk tudomást, hogy _____

_____. (1.4. rész)

A mondat fajtája: _____

Sokan jöttek a vásárra a 19. században is, hiszen _____

_____. (2.5. rész)

A mondat fajtája: _____

(4 pont)

13. 13.1. Az alábbi mondatban húzza alá a magas hangrendű szavakat!

Néprajzi vonatkozásban a település a Hetéshez kapcsolódik.

(1)

- 13.2. Az aláhúzott szavak közül a másodikat alakítsa át úgy, hogy egy új, értelmes, mély hangrendű szót kapjon!

Az új szó: _____

(1)
(2 pont)

14. Írja ki a mondatból azokat a főneveket, amelyek az alábbi alaktani képleteknek felelnek meg!

Dobronakon nagyon szerették azokat a vásárosokat, akik többnyire haszonállatokat hoztak eladásra.

T + K + J + R _____

T + T + J + R _____

(2 pont)

15. Írja ki a 2.2. részből az igéket, és karikázza be a rájuk vonatkozó helyes állítások betűjelét!

- A Az igék jelen időben állnak.
- B Két ige határozott (tárgyas), a többi pedig határozatlan (alanyi) ragozású.
- C Egyik ige sem igekötős.
- D Egy ige egyes szám harmadik, a többi pedig többes szám harmadik személyű.
- E Az igék felszólító módban állnak.

(4 pont)

16. 16.1. Írja ki az alábbi mondatból az összetett szavak szótári alakját!

A vásártéren fölállított körhintával a gyerekeknek szereztek örömet.

(2)

- 16.2. A következő mondatokból egy-egy szó hiányzik, amelyekben a 16.1. feladatban kiírt összetett szavak utótagja előtagként szerepel. Egészítse ki őket értelemszerűen! Ha szükséges, toldalékolja is őket!

Nem tudlak felhívni a mobilomon, mert most nincs _____.

A nővérem kislánya a _____ örült legjobban a születésnap ajándékok közül.

(2)
(4 pont)

17. Az alábbi mondat alapján írja be a megoldást a táblázat megfelelő rovataiba!

A muravidéki magyar közösség második legnagyobb települése gazdag múltra tekint vissza.

A szó	Mondatrész értéke
	állítmány
	birtokos jelző

(2 pont)

18. Javítsa ki a következő rövid szöveg helyesírási és nyelvhasználatbeli hibáit!

Egykor minden magyar fiatal ember ajándéka szíve választottjának egy mézeskalács szív volt. Mára ez a hagyomány elfelejtődött pedig a mézeskalács szív egy különleges ajándék Valentin-napra vagy Karácsonyra. A mézeskalács szív az egyik legegyszerűbb forma, ezeket lehet a legjobban díszíteni, hiszen bármilyen motívumot rajzolhatunk rájuk. Nézz körül galériánkba, meríts ötletet, és készíts Te is a mézeskalács szíveket!

(Forrás: <https://mezeskalacsmania.hu/>)
(5 pont)

(12 pont)

Üres oldal

Üres oldal